

Bryssel 24.5.2023
COM(2023) 604 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Tanskan vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta

{SWD(2023) 604 final}

NEUVOSTON SUOSITUS

Tanskan vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241², jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on EU:n rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan EU:n alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista. Elpymis- ja palautumistukivälineen mukainen enimmäisrahoitusosuus jäsenvaltiota kohti päivitettiin 30 päivänä kesäkuuta 2022 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
- (2) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2022 vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2023³. Tämä käynnisti vuoden 2023 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Selvityksessä määritetyt painopisteet, jotka Eurooppa-neuvosto

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

³ COM(2022) 780 final.

hyväksyi 23 päivänä maaliskuuta 2023, rakentuvat kilpailukykyisen kestävyuden neljän ulottuvuuden ympärille. Komissio antoi 22 päivänä marraskuuta 2022 lisäksi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella laadittavan vuoden 2023 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Tanska ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Niin ikään komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskeväksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2023 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen 16 päivänä toukokuuta 2023 ja ehdotuksen 13 päivänä maaliskuuta 2023.

- (3) EU:n talouksien häiriönsietokyky on osoittautunut erinomaiseksi, mutta geopoliittisen tilanteen vaikutus on edelleen negatiivinen. Samalla kun EU pysyy vakaasti Ukrainan rinnalla, EU:n talous- ja sosiaalipolitiikassa keskitytään lyhyellä aikavälillä vähentämään energiasokkien negatiivista vaikutusta haavoittuvassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja yrityksiin sekä keskipitkällä aikavälillä jatkamaan toimia vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamiseksi, kestävä ja osallistavan kasvun tukemiseksi, makrotalouden vakauden turvaamiseksi ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Lisäksi keskitytään vahvasti EU:n kilpailukykyyn ja tuottavuuden parantamiseen.
- (4) Komissio antoi 1 päivänä helmikuuta 2023 tiedonannon *Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle*⁴. Tarkoituksena on parantaa EU:n nettonollateollisuuden kilpailukykyä ja tukea nopeaa siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. Suunnitelma täydentää käynnissä olevia Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja REPowerEU-suunnitelmaan kuuluvia toimia. Sen tavoitteena on luoda suotuisampi ympäristö, jotta voidaan lisätä EU:n kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavien hiilineutraalien teknologioiden ja tuotteiden tuotantokapasiteettia EU:ssa sekä varmistaa kriittisten raaka-aineiden saatavuus muun muassa monipuolistamalla hankintoja, hyödyntämällä jäsenvaltioiden geologisia luonnonvaroja asianmukaisesti ja maksimoimalla raaka-aineiden kierrätys. Suunnitelma rakentuu neljän pilarin varaan: ennakoitava ja yksinkertaistettu sääntely-ympäristö, rahoituksen saannin nopeuttaminen, osaamisen parantaminen ja avoin kauppa häiriönsietokykyisten toimitusketjujen luomiseksi. Komissio antoi lisäksi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon *EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen*⁵. Tiedonannon perustana on yhdeksän toisiaan vahvistavaa tekijää ja tavoite pyrkiä luomaan kasvua edistävä sääntelykehys. Tiedonannossa määritetään politiikan painopisteitä, joilla pyritään aktiivisesti saamaan aikaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä edistäviä rakenteellisia parannuksia, oikein kohdennettuja investointeja ja sääntelytoimia. Jäljempänä esitettävillä suosituksilla edesautetaan näihin painopisteisiin liittyviä toimia.
- (5) Vuonna 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyi edelleen rinnan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon kanssa. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano kaikilta osin on edelleen olennaisen tärkeää politiikan painopistetavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat kytkeytyvät kaikkiin viime vuosina annettuihin maakohtaisiin suosituksiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020 ja 2022 maakohtaiset suositukset ovat

---

⁴ COM(2023) 62 final.

⁵ COM(2023) 168 final.

yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

- (6) REPowerEU-asetuksella⁶, joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään nopeassa tahdissa poistamaan asteittain EU:n riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja EU:n energiahuollon monipuolistamista sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Asetuksessa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus lisätä kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiinsa uusi REPowerEU-luku, jotta ne voivat rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat saavuttamaan REPowerEU-tavoitteet. Näillä uudistuksilla ja investoinneilla edistetään myös EU:n nettonollateollisuuden kilpailukyvyyn parantamista, kuten tiedonannossa *Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle* hahmotellaan, ja niiden energiaan liittyvien maakohtaisten suositusten noudattamista, joita jäsenvaltioille on annettu vuonna 2022 ja annetaan tarvittavilta osin myös vuonna 2023. REPowerEU-asetuksessa otetaan käyttöön uusi rahoitustuki, jota ei makseta takaisin. Tuki asetetaan jäsenvaltioiden saataville elpymis- ja palautumissuunnitelmiin kuuluvien uusien energiaan liittyvien uudistusten ja investointien rahoittamiseksi.
- (7) Komissio antoi 8 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon⁷, jossa annetaan finanssipoliittista ohjausta vuodeksi 2024. Tiedonannolla pyritään tukemaan jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmien valmistelua ja sitä kautta vahvistamaan politiikan koordinoitua. Komissio muistutti tiedonannossa, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Vuosiksi 2023 ja 2024 se vaati finanssipoliittikkaa, jolla varmistetaan keskipitkän aikavälin velkakestävyys ja lisätään potentiaalista kasvua kestäväällä tavalla. Jäsenvaltioita kehoitettiin esittämään vuoden 2023 vakaus- ja lähentymisohjelmissaan, miten niiden finanssipoliittisilla suunnitelmissa varmistetaan, että alijäämälle asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa BKT:hen noudatetaan ja velkaa vähennetään uskottavasti ja jatkuvasti tai se pidetään maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä. Komissio kehotti jäsenvaltioita luopumaan asteittain kansallisista finanssipoliittisista toimenpiteistä, joita on otettu käyttöön kotitalouksien ja yritysten suojelemiseksi energian hintasokilta, alkaen vähiten kohdennetuista toimenpiteistä. Se totesi, että jos tukitoimenpiteitä on tarpeen jatkaa energian hintojen uusien nousupaineiden vuoksi, jäsenvaltioiden olisi kohdennettava toimenpiteensä haavoittuville kotitalouksille ja yrityksille paljon aiempaa paremmin. Komissio ehdotti, että julkista taloutta koskevat suositukset kvantifioitaisiin ja eriytettäisiin ja että ne laadittaisiin nettomääräisten perusmenojen pohjalta, kuten komission tiedonannossa linjauksista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi⁸ ehdotetaan. Se suositti, että kaikkien jäsenvaltioiden olisi edelleen säilytettävä kansallisesti rahoitetut investoinnit ja varmistettava elpymis- ja palautumistukivälineestä käytettävissä olevien ja muiden EU:n varojen tuloksellinen käyttö, ottaen huomioon erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä selviytymiskykyyn liittyvät tavoitteet. Komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1).

⁷ COM(2023) 141 final.

⁸ COM(2022) 583 final.

alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen.

- (8) Komissio esitti 26 päivänä huhtikuuta 2023 lainsäädäntöehdotuksia, joilla EU:n talouden ohjausjärjestelmää koskevat säännöt uudistetaan kattavasti. Ehdotusten keskeisenä tavoitteena on vahvistaa julkisen velan kestävyyttä ja edistää kestävää ja osallistavaa kasvua kaikissa jäsenvaltioissa uudistusten ja investointien avulla. Ehdotuksilla on tarkoitus antaa jäsenvaltioille enemmän valtaa keskipitkän aikavälin suunnitelmiansa laatimisessa ja samalla tiukentaa sääntöjen noudattamisen valvontaa sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot noudattavat keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisissa suunnitelmissaan antamia sitoumuksia. Tavoitteena on saada lainsäädäntötyö päätökseen vuonna 2023.
- (9) Tanska toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 6 päivänä heinäkuuta 2021 päätöksen Tanskan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä⁹. Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Tanska on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.
- (10) Tanska toimitti 1 päivänä toukokuuta 2023 vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelmansa. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2023 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Tanskan puolivuositainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa. Koska Tanska ei toimittanut vuoden 2023 lähentymisohjelmaansa ajoissa, komissio ei pystynyt arvioimaan sitä.
- (11) Komissio julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023 Tanskaa koskevan vuoden 2023 maaraportin¹⁰. Siinä arvioidaan Tanskan edistymistä neuvoston vuosina 2019–2022 hyväksymien asianomaisten maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Tanska on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata lainkaan tai joihin sillä vastataan vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehityksessä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Tanskan edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien EU:n yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.
- (12) Eurostatin vahvistamien tietojen¹¹ perusteella Tanskan julkisen talouden ylijäämä, joka vuonna 2021 oli 3,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 3,3 prosenttiin

⁹ Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2021, Tanskan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (10154/2021).

¹⁰ SWD(2023) 604 final.

¹¹ Eurostat, Euro Indicators, 47/2023, 21.4.2023.

vuonna 2022, ja julkinen velka, joka vuoden 2021 lopussa oli 36,7 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui vuoden 2022 loppuun mennessä 30,1 prosenttiin.

- (13) Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet finanssipoliittiset toimenpiteet, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi. Vuonna 2022 yksi tällainen verokertymää vähentävä toimenpide oli esimerkiksi sähköveron alentaminen, kun taas menoja lisääviin toimenpiteisiin kuului muun muassa pienituloisille kotitalouksille suunnatut sosiaalietuudet, joilla kompensoitiin korkeita energiakustannuksia. Komissio arvioi, että näistä toimenpiteistä julkiselle taloudelle vuonna 2022 aiheutuneet kustannukset olivat 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Samaan aikaan covid-19-pandemiaan liittyvien väliaikaisten hätätoimenpiteiden arvioidut kustannukset laskivat 0,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2022, kun ne vuonna 2021 olivat 4,0 prosenttia.
- (14) Neuvosto suositti¹² 18 päivänä kesäkuuta 2021, että Tanska varmistaa, että finanssipolitiikan viritys on vuonna 2022 edelleen kasvua tukeva, elpymis- ja palautumistukivälineen tarjoama sysäys mukaan lukien, ja jatkaa kansallisesti rahoitettavia investointeja.
- (15) Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys¹³ oli vuonna 2022 kiristävä (0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen), mikä oli asianmukaista tilanteessa, jossa inflaatio oli korkea. Neuvoston suosituksen mukaisesti Tanska jatkoi elpymisen tukemista elpymis- ja palautumistukivälineestä rahoitettavilla investoinneilla. Vuonna 2022 elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot olivat 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen (0,3 % suhteessa BKT:hen vuonna 2021). Kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla oli finanssipolitiikan viritykseen kiristävä vaikutus, joka oli 0,2 prosenttiyksikköä.¹⁴ Siten vastoin neuvoston suositusta Tanska ei jatkanut kansallisesti rahoitettuja investointeja. Kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman uusia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen kiristävä, 0,7 prosenttiyksikön vaikutus. Näin ollen Tanska on pitänyt kansallisesti rahoitettavien juoksevien menojen kasvun riittävästi kurissa.
- (16) Komission kevään 2023 talousennusteessa reaalian BKT:n kasvu on 0,3 prosenttia vuonna 2024 ja 1,5 prosenttia vuonna 2024.
- (17) Lisäksi komission kevään 2023 talousennusteessa ennustetaan, että vuonna 2023 julkisen talouden ylijäämä suhteessa BKT:hen on 2,3 prosenttia ja julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2023 lopussa on 30,1 prosenttia.
- (18) Finanssipoliittisten toimenpiteiden, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi, odotetaan edelleen vaikuttavan julkisen talouden rahoitusasemaan vuonna 2023. Kyse on toimenpiteistä, joita on jatkettu vuodesta 2022 (muun muassa tietyt pienituloisille kotitalouksille

---

¹² Neuvoston suositus, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2021, jolla annetaan neuvoston lausunto Tanskan vuoden 2021 lähentymisohjelmasta, EUVL C 304, 29.7.2021, s. 14.

¹³ Finanssipolitiikan viritystä mitataan perusmenojen (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) muutoksena suhteessa keskipitkän aikavälin potentiaaliseen kasvuun. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on otettu mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot. Lisätietoja on julkisen talouden tilastotaulukoiden laatikossa 1.

¹⁴ Muilla kansallisesti rahoitettavilla pääomamenoilla ennakoidaan olevan elvyttävä vaikutus, joka on 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.

suunnatut sosiaalietuudet), ja uusista toimenpiteistä, kuten sähköveron väliaikainen alentaminen. Tukitoimenpiteiden nettokustannukset julkiselle taloudelle vuonna 2023 ovat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen¹⁵. Useimmat vuoden 2023 toimenpiteet eivät vaikuta energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille tai yrityksille kohdennetuilta eikä niillä säilytetä energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustavaa hintasignaalia. Näin ollen kohdennettujen tukitoimenpiteiden määrä, joka on otettava huomioon arvioitaessa vuoden 2023 finanssipoliittisen suosituksen noudattamista, on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 (kun se vuonna 2022 oli 0,1 % suhteessa BKT:hen).

- (19) Neuvosto suositti¹⁶ 12 päivänä heinäkuuta 2022 Tanskalle, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen¹⁷ kanssa, kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Tanskan olisi oltava valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Tanskalle suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden unionin varojen avulla.
- (20) Vuonna 2023 finanssipolitiikan viritys on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan elvyttävä (-0,4 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio on korkea. Vuonna 2022 finanssipolitiikan viritys on ollut kiristävä (0,6 % suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) ennakoidaan olevan finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 elvyttävä vaikutus, joka on 0,6 prosenttiyksikköä. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien nettoperusmenojen elvyttävä vaikutus ei ole seurausta kohdennetusta tuesta energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Se johtuu osin kohdentamattomien energiatoimenpiteiden kustannuksista ja julkisen sektorin palkkojen ja sosiaalietuuksien jatkuvasta noususta sekä terveydenhuoltomenojen kasvusta. Yhteenvedona voidaan todeta, että kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen ennakoitu kasvu ei ole neuvoston suosituksen mukainen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot ovat 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023, ja kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla on finanssipolitiikan viritykseen elvyttävä vaikutus, joka on 0,1 prosenttiyksikköä¹⁸. Tanska aikoo rahoittaa lisäinvestointeja elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla, ja sen ennakoidaan myös jatkavan kansallisesti rahoitettuja investointeja. Se aikoo rahoittaa julkisia investointeja

¹⁵ Luku kuvaa toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, mukaan lukien juoksevat tulot ja menot sekä mahdolliset pääomamenoja koskevat toimenpiteet.

¹⁶ Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Tanskan vuoden 2022 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tanskan vuoden 2022 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto, EUVL C 334, 1.9.2022, s. 27.

¹⁷ Tanskan keskipitkän aikavälin potentiaalisen tuotannon kasvu (kymmenen vuoden keskiarvo), jota käytetään finanssipolitiikan virityksen mittaamiseen, on komission kevään 2023 talousennusteen perusteella nimellisin luvuin arviolta 1,9 prosenttia.

¹⁸ Muilla kansallisesti rahoitettavilla pääomamenoilla ennakoidaan olevan kiristävä vaikutus, joka on 0,2 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.

vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen. Esimerkkeinä voidaan mainita energiatehokkuustoimenpiteet, vihreä verouudistus ja vihreää liikennettä koskevat toimenpiteet. Näitä investointeja rahoitetaan osittain elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla.

- (21) Ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkinen talous on vuonna 2024 ylijäämäinen 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen on vuoden 2024 lopussa 28,8 prosenttia. Komission tämänhetkinen oletus on, että kaikista energiatukitoimenpiteistä luovutaan vuonna 2024. Tämä perustuu oletukseen, jonka mukaan energian hinnat eivät nouse uudelleen.
- (22) Tanska saavuttaa todennäköisesti myös vuosina 2023 ja 2024 julkisen talouden keskipitkän aikavälin vähimmäistavoitteen, joka on $-1,0$ prosenttia suhteessa BKT:hen, kuten komissio on arvioinut vuosiksi 2023–2025. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan olevan 3,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 ja 2,1 prosenttia vuonna 2024, mikä ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen.
- (23) Olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana, kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot kasvavat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 4,6 prosenttia vuonna 2024.
- (24) Juokseville kiinteistöveroille on Tanskassa tällä hetkellä asetettu yläraja, joten ne eivät nouse markkinahintojen myötä. Ne eivät näin ollen voi hillitä asuntojen hintasyklejä, ja niillä on haitallisia tulonjakovaikutuksia. Tanskan kansankäräjät hyväksyi uuden kiinteistöverojärjestelmän vuonna 2017. Järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön 1 päivänä tammikuuta 2024. Kohtuuhintaisten asuntojen löytäminen on edelleen suuri haaste monille ihmisille. Asuntojen korkeat hinnat ja pitkät jonot sosiaalisiin asuntoihin ovat johtaneet pulaan kohtuuhintaisista asunnoista suurimmilla kaupunkialueilla. Tanskassa vaihtuvakorkoisten ja lyhennysvapaiden asuntolainojen osuus kasvaa, mikä lisää suuren asuntolainan haltijoiden haavoittuvuutta asuntojen hintojen mahdollisen laskun ja/tai korkojen nousun suhteen.
- (25) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Tanskan elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpano on hyvässä vauhdissa. Tanska esitti yhden maksupyynnön, joka vastasi 25:tä suunnitelman välitavoitetta ja tavoitetta ja jonka perusteella maksettiin yhteensä 301 miljoonaa euroa. Ensimmäisen maksupyynnön jälkeen suunnitelman täytäntöönpano on edennyt suunnitellusti, ja toisen maksupyynnön odotetaan saapuvan aikataulun mukaisesti vuoden 2023 loppuun mennessä. Uuden REPowerEU-luvun valmistelu on käynnissä, jotta se voidaan toimittaa toukokuussa. Uuden REPowerEU-luvun nopea sisällyttäminen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan antaa mahdollisuuden rahoittaa lisä uudistuksia ja -investointeja, jotka tukevat Tanskan strategisia tavoitteita energian ja vihreän siirtymän osalta. Paikallis- ja alueviranomaisien, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen ja tosiasiallinen osallistuminen on edelleen tärkeää, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman ja sitä laajemmin muun talous- ja työllisyyspolitiikan täytäntöönpano onnistuu ja jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen politiikan yleiseen linjaan.

- (26) Komissio hyväksyi kaikki Tanskan koheesiopolitiikan ohjelma-asiakirjat vuonna 2022. Koheesiopolitiikan ohjelmien nopea täytäntöönpano, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, REPowerEU-luku mukaan lukien, ja luo sen kanssa synergiaa, on keskeinen tekijä vihreän ja digitaalisen siirtymän aikaansaamisen, taloudellisen ja sosiaalisen häiriönsietokyvyn parantamisen sekä Tanskan alueiden tasapainoisen kehittymisen kannalta.
- (27) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin vastataan elpymis- ja palautumissuunnitelmalla, Tanskalla on useita haasteita, jotka liittyvät talouden hiilestä irtautumiseen ja kiertotalouden vahvistamiseen vihreän siirtymän tueksi.
- (28) Tanskan edistyminen kohti kiertotaloutta ei ole riittävää, ja sitä on nopeutettava, jotta EU:n kiertotaloustavoitteet voidaan saavuttaa. Huolimatta joistakin viime vuonna käyttöön otetuista politiikkatoimista, kuten ilmastosuunnitelmasta, edistyminen on ollut vähäistä. Kiertotalouden toimintasuunnitelman mukaan suunnitelman 129 aloitteesta 27 on saatettu päätökseen, 88 on aikataulussa ja 14 on viivästynyt. Saatavilla olevat tilastot osoittavat, että vuonna 2022 Tanska ei edistynyt jätteiden syntymiseen, kierrätykseen tai kiertotalouteen liittyvien toimenpiteiden suhteen. Kiertomateriaalien käyttöaste väheni Tanskassa hieman 8 prosentista (vuonna 2016) 7,8 prosenttiin (vuonna 2021) ja jäi alle EU:n keskiarvon, joka oli 11,7 prosenttia (vuonna 2021). Vaikka kiertotalouden toimintasuunnitelman tavoitteena on pienentää merkittävästi EU:n materiaalijalanjälkeä, Tanskan materiaalijalanjälki vuonna 2020 oli 25,6 tonnia henkeä kohti eli selvästi EU:n vuoden 2020 keskiarvoa suurempi (13,7 tonnia henkeä kohti). Tanska suoriutuu edelleen heikosti monilla kiertotalouden osa-alueilla, erityisesti yhdyskuntajätteen syntymisen, kierrätysasteen ja elintarvikkejätteen suhteen. Yhdyskuntajätteen määrä henkeä kohti on Tanskassa edelleen EU:n suurin, 786 kg/vuosi henkeä kohti vuonna 2021 (EU:ssa keskimäärin 530 kg/vuosi henkeä kohti vuonna 2021), eikä maa ole asettanut kansallista tavoitetta jätteen kokonaismäärän vähentämiseksi. Kierrätyksen osalta Tanskan on toteutettava huomattavia toimenpiteitä, jotta se pystyy saavuttamaan EU:n vuodeksi 2025 asettaman yhdyskunta- ja pakkausjätteen kierrätystavoitteen: vuonna 2021 Tanskan kierrätysaste oli 34,3 prosenttia, mikä jää alle EU:n keskiarvon, joka oli 49,6 prosenttia. Lisäksi Tanska suoriutuu EU:n tasolla heikosti ruokahävikkiä koskevissa indikaattoreissa. Tanska on erittäin riippuvainen jätteenpoltosta, sillä yli 50 prosenttia sen yhdyskuntajätteestä poltetaan, kun EU:n keskiarvo on noin 26 prosenttia.
- (29) Tanska on sitoutunut kunnianhimoisiin hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteisiin ja on edelläkävijä uusiutuvien energialähteiden, erityisesti tuulivoiman, käyttöönotossa. Maakaasun kulutus on vähentynyt Tanskassa 25,2 prosenttia elokuun 2022 ja maaliskuun 2023 välisenä aikana, kun sitä verrataan keskimääräiseen kaasunkulutukseen samalla ajanjaksolla edeltävien viiden vuoden aikana. Tämä ylittää 15 prosentin vähennystavoitteen. Tanska voi jatkaa kaasun kysynnän tilapäiseen vähentämiseen tähtäviä toimia 31 päivään maaliskuuta 2024 saakka¹⁹. Hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteiden saavuttamiseksi ja uusiutuvan energian osuuden lisäämiseksi energialähteiden yhdistelmässä hankkeiden nopeampi käyttöönotto ja yksinkertaistetut lupasäännöt ovat olennaisen tärkeitä, jotta Tanska voi saavuttaa meri- ja maatuulivoimakapasiteetin käyttöönottoa koskevat kansalliset tavoitteet. Lisäkapasiteetti, mukaan lukien Itämeren ja Pohjanmeren

¹⁹ Neuvoston asetus (EU) 2022/1369.

energiasaarekkeet, edellyttää riittäviä verkon laajentamissuunnitelmia sekä siirto- että jakelutasolla. Sillä välin energiatehokkuuteen tehtävät investoinnit voivat vähentää energiainfrastruktuuri-investointien tarvetta. Rakennusten energiatehokkuustoimenpiteiden lisääminen muun muassa parantamalla rakennusten eristämistä ja ottamalla käyttöön vähähiilisiä lämmityslähteitä voisi edelleen vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja vähentää energian kysyntää. Julkisten rakennusten energiatehokkuuden parantamista voitaisiin tukea poistamalla kuntien ja alueiden toteuttamien vihreiden hankkeiden budjettirajoitteita. Lisätoimenpiteet, joilla tuetaan yksityisten rakennusten energiatehokkuutta, auttaisivat vähentämään korkeita energiakustannuksia Tanskassa, jossa kotitalouksien keskimääräiset vuotuiset energiamenot olivat toiseksi suurimmat vuonna 2022. Lisäksi kotimaisessa teollisuudessa on mahdollisuuksia parantaa energiatehokkuutta esimerkiksi hyödyntämällä kaukolämmön ylijäämälämpöä.

- (30) Vihreän siirtymän kannalta keskeisten alojen ja ammattien työvoimapula ja osaamisvajae, muun muassa valmistusteollisuudessa sekä nettonollateknologioiden käyttöönotossa ja ylläpidossa, aiheuttavat pullonkauloja nettonollatalouteen siirtymisessä. Korkealaatuiset koulutusjärjestelmät, jotka vastaavat työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin, sekä kohdennetut täydennys- ja uudelleen koulustoimenpiteet ovat avainasemassa osaamisvajeen vähentämisessä ja työmarkkinoille pääsyn ja työvoiman uudelleenkohdentamisen edistämässä. Hyödynnettävissä olevan työvoiman saamiseksi käyttöön näiden toimenpiteiden on oltava erityisesti sellaisten henkilöiden, alojen ja alueiden ulottuvilla, joihin vihreä siirtymä vaikuttaa eniten. Vuonna 2022 Tanskassa raportoitiin työvoimapulasta 60 ammatissa, joissa tarvitaan vihreän siirtymän edellyttämää erityistaitoja tai -tietoa. Näitä olivat muun muassa ympäristöinsinöörit, ympäristönsuojelun ammattilaiset ja rakennusarkkitehdit. Vaikka vihreiden taitojen kysyntä kasvaa, koulutukseen osallistuvien energiaintensiivisten alojen työntekijöiden määrä on vähentynyt huomattavasti viime vuosikymmenen aikana: 24,6 prosentista (vuonna 2015) 15,6 prosenttiin (vuonna 2021),

SUOSITTAA, että Tanska toteuttaa vuosina 2023 ja 2024 toimia, joilla se

1. lakkauttaa vuoden 2023 loppuun mennessä voimassa olevat energiatukitoimenpiteet; jos energian hintojen uusi kallistuminen edellyttää tukitoimenpiteitä, varmistaa, että toimenpiteet kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät;
säilyttää julkisen talouden rahoitusaseman vakaana vuonna 2024 ja samalla jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten ja muiden EU:n varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi;
vuoden 2024 jälkeen jatkaa investointeja ja uudistuksia, jotka edistävät kestävämpää kasvua, ja säilyttää keskipitkän aikavälin julkisen talouden rahoitusaseman maltillisella tasolla;
pane uuden kiinteistöverojärjestelmän täytäntöön markkinahintojen ja verotuksen välisen yhteyden palauttamiseksi ja oikeudenmukaisemman verotuksen varmistamiseksi; edistää investointeja kohtuuhintaisten asuntojen rakentamiseen, jotta voidaan lievittää kiireellisimpiä tarpeita;
2. jatkaa elpymis- ja palautumissuunnitelmansa vakaata täytäntöönpanoa ja viimeistelee REPowerEU-luvun ripeästi, jotta sen täytäntöönpano voidaan aloittaa nopeasti;

jatkaa koheesiopolitiikan ohjelmien nopeaa täytäntöönpanoa, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa ja luo sen kanssa synergiaa;

3. vahvistaa kiertotaloutta ja jätehuoltoa koskevia politiikkoja muun muassa nopeuttamalla Tanskan kansallisen kiertotalouden toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa, edistämällä jätteen syntymisen ehkäisemistä ja yhdyskuntajätteen ja muun jätteen uudelleenkäyttöä, lisäämällä kierrätysastetta, vähentämällä ruokahävikkiä ja siirtymällä yhdyskuntajätteen poltosta vihreämpiin lämmöntuotantolähteisiin;
4. vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja lisää uusiutuvien energialähteiden osuutta energiantuotannossa; vastaa kasvaviin kysyntä- ja joustavuustarpeisiin kannustamalla tarvittavan sähköverkon kehittämiseen sekä siirto- että jakelutasolla; sujuvoittaa uusiutuvan energian lupasääntöjä; toteuttaa lisätoimenpiteitä, joilla tuetaan yksityisten ja julkisten rakennusten energiatehokkuutta energialaskujen ja energijärjestelmän kustannusten pienentämiseksi; edistää vähähiilisten lämmöntuotantolähteiden käyttöönottoa; lisää panostusta politiikkatoimiin, joiden tarkoituksena on vihreän siirtymän edellyttämän osaamisen tuottaminen ja hankkiminen.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*